



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2428/2019
04.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА као правног следбеника пок. ББ из ..., чији је пуномоћник Светлана Амицић Нађ, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Анкица Мишков, адвокат из ..., ради раскида уговора о доживотном издржавању, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4588/18 од 15.01.2019. године, у седници одржаној 04.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4588/18 од 15.01.2019. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сомбору П 6/17 од 25.04.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев за раскид уговора о доживотном издржавању закљученог дана 23.04.2014. године, између сада пок. ББ из ... као примаоца издржавања и туженог ВВ из ... као даваоца издржавања овереног пред Основним судом у Сомбору 23.05.2014. године под посл. бр./... као и захтев тужиоца за накнаду трошкова спора. Ставом другим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 288.000,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4588/18 од 15.01.2019. године, одбијена је жалба тужиоца и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка.

Испитујући правилност побијане пресуде у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11 ... 55/14), Врховни касациони суд је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју

ревизијски суд пази по службеној дужности, као ни повреда поступка из члана 374. став 1. ЗПП на коју се у ревизији неосновано указује.

Према утврђеном чињеничном стању, парничне странке су синови пок. ББ (из два брака), који је 2007. године преболео два мождана удара, од којих се успешно опоравио, а након развода брака са мајком туженог, закључио је предметни уговор, као прималац издржавања са својим сином из другог брака ВВ, као даваоцем издржавања, оверен пред Основним судом у Сомбору у предмету РЗ 1000/14 од 23.05.2014. године. Тужени је као давалац издржавања преузео обавезу да доживотно брине о пок. ББ, (правном претходнику тужиоца), тако што ће му осим издржавања, обезбеђивати свакодневне редовне оброке, водити рачуна о одржавању уредне личне хигијене и уредности животног простора, да се стара о набавци огрева и грејању животног простора, да му пружи негу и дворбу по потреби за случај болести лично или путем друге особе уз сагласност примаоца издржавања а за случај смрти да га сахрани у складу са месним обичајима. Пок. ББ се обавезао да као корисник пензије учествује у свом издржавању, а да као прималац издржавања право својине, државине и коришћења на непокретној имовини која је уписана у лист непокретности број ... КО ... и лист непокретности број ... КО ..., власништво над обичним акцијама ... АД ... (ближе описаним у спорном уговору) пређе након његове смрти на даваоца издржавања. Вештачењем је утврђено да је сада пок. ББ у моменту закључења уговора о доживотном издржавању био пословно способан и способан да одлучује о својим правима и обавезама. У априлу 2015. године, ББ је доживео још један мождани удар, након чега је решењем од 17.09.2015. године, потпуно лишен пословне способности. Решењем Центра за социјални рад Града Сомбора од 27.11.2015. године, постављен му је привремени старатељ ГГ, а решењем Центра од 23.12.2015. године ово лице је разрешено те дужности и за старатеља му је постављен син из првог брака АА из ... (правни следбеник). Тужени ВВ од рођења је живео у домаћинству са оцем и адекватно се бринуо о њему, набављао лекове, водио га код лекара, у чему су му помагали дугогодишња девојка ДД и мајка ЂЂ, које су кувале и свакодневно се старале о њему и тако му пружали потребну бригу и пажњу. Соба у којој се налазио је била уредна и чиста и проветрена, отац је био редовно окупан, примењивана је антидекубитална нега и заштита, а у зимском периоду су просторије загрејане, па радници Центра за социјални рад и кућне неге који су вршили ненајављене посете ради провере и опсервације животних и хигијенских и здравствених услова и потреба сада пок. ББ, нису имали примедби на извршење обавеза од стране туженог. Заједнички су куповали храну и одећу и плаћали комуналије, јер су функционисали као једна породица. Тужилац је законски наследник - син пок. ББ, који је преминуо током жалбеног поступка у овој парници.

Поалазећи од овако утврђеног чињеничног стања правилно су нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев тужиоца. Одлука је заснована на правилном схватању да у конкретном случају нису испуњени законом прописани услови за раскид уговора о доживотном издржавању.

Чланом 194. Закона о наслеђивању („Службени гласник РС“, број 46/95, 101/03,36/15), прописано је да се уговором о доживотном издржавању обавезује прималац издржавања да се после његове смрти на даваоца издржавања пренесе својина тачно одређених ствари или каква друга права, а давалац издржавања се обавезује да га као накнаду за то издржава и да се брине о њему до краја његовог живота и да га после смрти сахрани. Ако шта друго није уговорено обавеза издржавања

нарочито обухвата обезбеђивање становања, хране, одеће, обуће и одговарајућу негу у болести и старости, трошкове лечења и давања за свакодневне уобичајене потребе.

По становишту Врховног касационог суда правилно су нижестепени судови закључили да је наведени уговор о доживотном издржавању у свему закључен у складу са чланом 194. Закона о наслеђивању, да су уговорне стране имале озбиљну вољу и намеру да закључе уговор о доживотном издржавању. Нису испуњени услови за раскид уговора прописани одредбом члана 124. ЗОО јер је тужени закључени уговор о доживотном издржавању извршавао у потпуности (на начин како је то предвиђено одредбом члана 1. уговора). Бринуо се о примаоцу издржавања са којим је живео у заједничком домаћинству, свакодневно се уз помоћ мајке и девојке старао о њему, пружајући му потребну негу и пажњу, заједнички су куповали храну и плаћали комуналије.

Супротно наводима ревизије, оспореним уговором о доживотном издржавању уговорне стране су јасно дефинисале обавезе туженог као даваоца издржавања, а тужени је своје обавезе према оцу као примаоцу издржавања савесно и редовно испуњавао, посебно јер су уговорници имали заједницу живота, а чињеницу да су животни услови примаоца издржавања адекватно задовољени те да се тужени ангажовао по том питању суд је утврдио правилно из исказа сведока и писмених доказа у списима. На утврђено чињенично стање првостепени суд је правилно применио материјално право када је оценио да постављени захтев није основан.

Уговор о доживотном издржавању се закључује с`обзиром на личност уговорника што је посебно изражено у случају када обавеза даваоца издржавања не подразумева новчано давање већ лично ангажовање (брига) о примаоцу издржавања, а што је била обавеза туженог и по предметном уговору (обезбеђивање тужиоцу хране, одговарајуће неге у болести и старости, одржавање уредне личне хигијене и уредног животног простора , набавку огрева и друго). За такав уговор знатно више него за уговоре друге врсте пресудно је да постоји поверење уговорних страна једна према другој, а посебно поверење у другу страну оне стране која је слабија и рањивија (прималац издржавања - пок. ББ у конкретном случају) због смањених животних способности сваке врсте и нарушеног здравља у позном животном добу пресудно је да је слабија уговорна страна уверена да друга страна мари за њену добробит, да је не схвата као просту обавезу и посао већ да је посматра као биће у невољи коме су пажња и старање неопходни и да буде сигурна да ће јој се друга страна наћи онда када јој је то потребно. У том смислу и чињенице које међу странкама нису биле спорне да је поверење постојало међу странкама, да је постојала комуникација (сходно чему се такав уговор и извршавао) и уопште узевши све релевантне околности конкретног случаја говоре у прилог да њихови међусобни односи нису били нарушени до те мере да правни претходник тужиоца пок. ББ више није желео да се тужени брине о њему. Следом наведеног, правилно су ценили нижестепени судови да се међусобни односи уговорних страна нису пореметили у мери да су постали неподношљиви и правилно су ценили да тужилац нема право на раскид уговора о доживотном издржавању сагласно одредби члана 201. став 1. Закона о наслеђивању- ЗОН.

Наводи ревизије којима се указује да је погоршано здравствено стање примаоца издржавања промењена околност у смислу члана 202. став 1. ЗОН и да тужени није испунио своје уговорне обавезе били су предмет правилне оцене од стране другостепеног суда те нису посебно образлагани.

С тога су неосновани ревизијски наводи да је побијаном пресудом погрешно примењено материјално право.

Уговор о доживотном издржавању је теретни правни посао тако да без обзира што Закон о наслеђивању не прописује изричито да раскид уговора због неиспуњења обавезе могу да траже наследници примаоца издржавања ово овлашћење законских наследника произлази из члана 124. Закона о облигационим односима, јер овај уговор има имовинскоправно дејство на законске наследнике који би у случају раскида имали право на наслеђивање имовине која је била предмет располагања уговором о доживотном издржавању. Стога је потребно да Апелациони суд у Београду, решењем о исправци пресуде у смислу члана 362. ЗПП, у њеном уводу као тужиоца означи АА, правног следбеника, уместо пок. ББ.

Осталим наводима ревизије се у ствари оспорава утврђено чињенично стање које не може бити ревизијски разлог у смислу члана 407. став 2. ЗПП.

Из наведених разлога Врховни касациони суд је одлучио као у изреци на основу члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић